

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ	DIRECTOR	PREUS DE CADA NÚMERO
En Barcelona Ptas. 2 trimestre	D. Joan Brú Sanclement	Número corrent 15 cénts.
Fora ciutat » 2 »	REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ	Los números atrassats son al mateix
Los suscriptors del interior reben las obras del	Carrer de las Cabras, 13, 2 ^{na} (Bussó á la escala)	: : : : : preu y sense folletí : : : : :
: : : : : folletí encuadernadas : : : : :		

BESALÚ. — Pont vell

Puntualisém

Som tant amichs de la discussió rahonable y serena, com nos repugnan las polémicas de baixa lley.

Per tal motiu, acceptém la pau ab que 'ns brindan nostres adversaris en lo darrer número surtit á llum de son periódich.

Si compleixen aixís, no serém pas nosaltres

los que torném á la brecha, ja que no 'ns agrada lluytar ab enemichs que no 's defensin.

Mes precisa avans de posar punt final ó punts suspensius á la actual batalla, que la opinió pública se fisci en los següents extrems:

1er Que l' origen de discordia vé, del descubrimient del plagi de la comedia *La Suripanta*, y que per lo fet de haberla donat *L' Aureneta* com á folletí, creyent defensar interessos propis,

va constituhirse desde alashoras dit periódich, en defensor acerrim del plagiari.

2^{on} Que nosaltres ab tot y aixó, varem donar per llest l' assumpto, ab la publicació del article «Nostra campanya», per qual escrit va ser encausat á instancias y baix la responsabilitat del senyor Ferrer, nostre company de Redacció don J. Ximeno Planas, quin assumpto continua en tramits judicials.

3er Que á pesar d' aquest pas, nosaltres vam permaneixer sis mesos callats, tolerant insults é injurias, pero com un dia ó altre la paciència s' acaba, vam aprofitar los punts flachs del enemich, y á las pocas embestidas, s' han cansat de lluytar, ab gran alegría nostra.

Y 4^t Que referent al esguerro de *Lo Collaret de perlas* comés per aquell periódich, no deixa de ser esguerro, per mes que l' autorisi qui vulga, puig davant de la evidencia ningú està autorisat per aixecar la veu; prometém deixar en pau á n' aquell setmanari y no dir res de quant ell fassi, sempre que respecti com se mereix á Lo TEATRO REGIONAL, cosa que bé pot fer, ja que al fi, es mes jove y además la idea de surtida y la forma en que veu la llum, no es altra cosa que un plagi parodiách de nostra acreditada Revista.

Per lo tant y fetas las anteriors puntualisacions, sápigat tothom que en totas las ocasions sabré m' ocupar sempre lo lloch honros en que nostra dignitat periodística nos coloqui. — J. B.

Teatro Catalá

ENTRAR PER LA FINESTRA

Comedia en un acte, en prosa, original de D. Pere Reig y Fiol. Estrenada la nit del 28 del passat, en lo Teatro Romea.

Acertat ha estat lo senyor Reig en l' assumpto d' aquesta obreta que, si be es de reduhida acció, resulta bona prova de facilitat en la combinació del argument.

Los personatges son ben apuntats, sobressurtint lo del militar.

Lo desempenyo ben cuydat á cárrech de la senyora Clemente y 'ls senyors Soler, Capdevila, Santolaria y Rubio.—X.

Un home de familia

Que la familia es lo fonament de la societat, jo ja ho sé y ho tinch present, sense que 'l senyor Gatuellas m' ho repeteixi cada vegada que 'm trova.

Aquest senyor es un moralista en acció que fa del ofici á tot estrop, s' imposa las vint y quatre horas del dia com á jornal, y no fa diferencia entre las estacions que tenen los dias llarchs y las que 'ls tenen curts; no hi ha per ell días de

fiesta ni fa *huelgas*, com los dels altres oficis. Funciona, com dich, invariablement, de manera qu' hi ha vegadas que l' pobre home no pot dir faba.

Lo pitjor es que tampoch ho podém dir 'ls seus coneguts. Cuida á crucificarnos ab los sermons que 'ns dispara, y que nosaltres tenim de sufrirli perque no 'ns posi fama d' inmorals y dissoluts; pero lo cert es qu' escoltantlo no apreném res, puig totas las sevas doctrinas las tenim apresadas com l' *A B C*, y cadascú fa lo posible per practicarlas del millor modo, sense tenirne botiga oberta y servey establert á domicili, com lo senyor Gatuellas.

Jo no sé si 's pensa qu' ell las ha inventadas, perque n' está cofoy lo mateix que si fos aixís realment, y amöhina no parlant de altra cosa, segons solen ferho tots los inventors, tant si ho son d' una teoria filosófica com si ho son d' una panacea ó *cúralo-todo*.

Jo tinch pór que de la seva moralitat aquest bon home n' arribará á repartir prospectes y á donarne funcions públicas, convensut, com sembla qu' ho está, de que un bon marit y un bon pare son cosas extranyas per l' estil d' un bon ministre espanyol ó una sogra carinyosa, ó de que l' home que s' está tranquil á casa seva ab la dona y las criaturas, es digue de ser vist y admirat d' igual manera qu' ho es un domador que s' está á la gabia ab los lleons y las hienas.

Aixís com hi ha la familia Martini ó la familia Chiesi que surten al mitj dels Circos Equiestres á fer jòchs icaris, lo meu senyor Gatuellas surt continuament ab la seva á fer jòchs de moralitat.

¿No 'ls ha succehit, de vegadas qu' una persona 'ls portés á casa seva, per ensenyarlos, un gosset d' aigües igual á tots los demés gossets als quals están tips de veurer agafar ab llas?

¿No s' han vist may condemnats á mitja hora de piano tocat per lo fill aventajat d' algun amich, que l' toca com tots los fills de tots los amichs que vostés tingan?

¿No coneixen á algú que 'l dia qu' estrena una levita ó un barret els omple de barret ó de levita, com si 'ls bazars no n' estessin plens, com si no hi hagués més sastre ni més sombrero que los qu' han fet aquellas prenas, y com si lo dia qu' aquell subjecte las estrena, tot lo resto de la gent anés en cos de camisa y ab mocador al cap?

Donchs lo mateix efecte 'ls faría 'l moralista de qui 'ls parlo, perque segons lo gros que 's fa de las sevas máximas casulanas, qualsevol diria que no hi ha al mon un altre home que s' estimi

ab sa muller y qu' eduqui als seus fills, y que fora d' ell lo resto de la humanitat es una brigada de presidaris.

* *

Y no obstant... ¿veuhem?... llevat de lo que deu rendir-lo la feyna material de fer sas prédicas, pel que toca á observarlas prácticament, ell ha trobat la recepta per no contrariarlas sense que pèr có 'l molestin ni l' esclavin.

Lo senyor Gatuellas es en aquest punt lo modelo perfecte del Caton dels nostres dias.

Ell, á la *cuenta*, té las sevas aficions y 'ls seus gustos, li quedan companys del temps de la soltería qu' havia estat un valent plaga, li agrada disfrutar los seus ratets de *quam-quam*, y s' ha acomodat que tot es moralment compatible ab los seus debers rigorosos de bon pare y bon espós.

Ell, per có, no 's separa may de la seva dona; pero es per la sencilla rahó que la dona may se separa d' ell. L' ha feta entrar á participar en las sevas costums, de modo que resulta que la pobre senyora, d' ensá qu' es casada, ha comensat á fer la vida de soltera.

Ja veurán qu' els ho explicaré.

* *

A la tarde en habent dinat, y á las vetllas en habent sopat,—després d' haber passat lo dia ab la senyora, acompanyantli árias al piano, ó pintant quadrets que no s' exposan, ó llegint versos morals dedicats an als fillets, y no cuidantse d' anar al despatx ó á la oficina per no separarse del escalfa-panxas de la familia qu' es lo invernacul del bon casat,—quan la pobre esposa ja está prou amohinada de frases austera-cariciosas, y li agradaría quedar-se en pau, llavoras En Gatuellas li sol dir:

—¿Que 't vesteixes, rateta meva, que surtirém una estona?

Y surten. ¡Ja ho crech! Ell tot inflat y sério ab lo bras arquejat solemnement perque la costella hi enlassi 'l seu, posa lo peu en lo carrer, y camina ab tot l' embalum d' una conductora de mobles, com si digués an als demés viandants:

—¡Feume lloch, si us plau! ¿No veyeu que passa un home de familia que compleix lo seus debers? ¿Qu' us penseu que soch com vosaltres, que sou una colla de perduts?

Y marit y molla emprenen la marxa tots dosets. No hi ha sino que... ¿may dirian ahont van, ó més ben dit, ahont la porta ell an ella? ¿Al Parque á dar una volteta? ¿A veurer la sogra? ¿A cumplir ab alguna visita?

No, senyors. Cap al café, á sentir las conversas dels homenots, ó á veure com lo senyor Gatuellas fa l' ajedrés. Si es al vespre, á seguir lo tresillo. Quan no se juga, sent parlar de política ó cambiarse brometas verdas y vermellas.

Los dijous y diumenjes lo senyor moral també s' en dú las criaturas. ¿Enviarlas al Parque? No pot ser; ell es bon pare y no s' en separa.

D' en tant en tant la taula del café celebra una fontada, y En Gatuellas hi va, pero ab la senyora. Se fá algun dinar á cá 'n Justin, hi va la senyora.

Tots vostés la coneixerán: ¿no l' han vista á altas horas de la nit en un café fent bacaynas, ó á la tarde Rambla amunt y Rambla avall, acompanyada de set ó vuit senyors en fila?

Aqueixa es, donchs, la desgraciada que li ha tocat casarse ab un home coneixedor del seu deber.

Ell es lo que, en mitj de la fila dels companys, porta del bras á la senyora. Aquell es lo que predica la moral á tort y á través, y lo qui la observa en la forma de que 'ls acabo de donar idea.

JOSEPH FELIU Y CODINA

Barcelona 26 Janer de 1896.

Sr. Director del periódich LO TEATRO REGIONAL.

Molt senyor meu y de mon major apreci: sento molestarlo, pero, dech ferho, ja que 'l senyor Ferrer y Codina, ó sia aquesta eminencia plagiaría que no 's para en barras en apropiarse 'ls fruyts originals d' altres autors que s' han cremat las pestanyas escribint obras completament sevas; aquest Sabi, aquest afamat autor que s' hauria de ficar set metros sota terra, si tingués una mica tan sols de dignitat literaria, donchs lo del plagi del meu *Otello* (ara ho dich jo), es una vritat com un temple, plagi asquerosíssim, que haventlo escrit mentres s' ensajava l' obra de la meva propietat, lo citat *Sabi plagiari* va engiponarlo y tingué la poca... delicadesa de darlo á llegir á qui habia escullit lo meu, pera que me 'l retxasés y posés lo plagiat en escena. ¡Plagiari! ¡més que plagiari, peña no dirli un' altra cosa! L' home que 's dona de menos de copiar los meus trevalls, molt avants tenia de demostrarho, y no dirho després d' haverho ja fet.

També tinch que dir, que si 'l seu *Moro de Badalona*, no 'l te en catálech, no es pas perque no tingui ganas de que hi figuri, pero, com que li van dir qu' ho habia fet tan malament, per aixó es que 's va abstenir de ferho, juntantlo ab lo d' un altre plagiari, que no 'l nombro per respecte á las sevas cendras. D' aquest modo lo pogué representar, perque l'altre plagiari era actor.

Consti que 'l senyor Ferrer no ha negat tampoch qu' ell hagi escrit una parodia del *Otello*; lo qu' ell tan sols diu, es que no la te en son catálech, y la cosa 's comprén molt be, per tot quant he anat citant.

¿Ferrer y Codina, plagiar á Abelardo Coma?... ¿qué més voldria aquest autor de camama?... Abelardo Coma, te bastant obertas las potencias pera crear originals.

¿Plagiar al Noy de Tona?... si ja fa temps que l' está plagiant sense adornasen, y encare gracias, donchs lo Noy de Tona demostra tenir més originalitat que 'l celebrat dramaturg (deixam riurer) y envejat Ferrer y Codina. ¡Un autor que fins me va pispar lo titul *Las Carolinas*, quan se m' estavan ensaijant á Novetats, durant la atmósfera de las mateixas, y que vaig retirar per un cambi (involuntari) de papers, entre 'ls celebrats actors senyors Capdevila (J.) y Oliva (J.) cual obra era purament original; ¿y la del sabi?... ja ho han vist d' ahont la va... copiar. La meva obra *Las Carolinas*, estava anunciada pera estrenar junt ab la representació del antich drama *El Vampiro*, dos diumenges avants de Tots Sants del any d' aquella efervescencia. Al notar lo gran... plagiar que l' obra no 's feya, per lo que ja queda citat, va dir ell: «Ara es l' hora», y com qui res, va fer una gracia de las sevas, que, per aixó no hi ha qui li passi la ma per la cara. Avuy, ó sia desde que dit fulanó va ferse duenyo del meu titul, la meva comedia 's titula *La Modisteta*, que sens dupte l' haurán vist ja molts en lo catálech de las mevas obras.

En quant á lo que diu de *La primera á Barcelona* dit senyor, se veu que aquesta pessa se l'hi ha atravesat á la gola; y no coneix, l'ignocent, que no fa més que fer propaganda pera fermen vendre forsa exemplars y dar motiu á que's representi per tot, mentres que las sevas obras *originals* ja no las vol ningú, y si las hi fan encare en algun puesto, ¿qui m' assegura si las cobra á plassos, ó á un tan cada setmana, y encare ab una considerable rebaixa de preus?

Aixó, ben mirat, ja fora possible, perque ab los plagis ja no s' hi ha de trencar tant lo cap com si verdaderament las obras fossin sevas, com ho son las d' aquest segur servidor, que, si algun arreglo ha fet, no s' ha donat vergonya de dirho á tothom, publicantho ab lletres de motllo en lo mateix exemplar.

Queda de vosté afectíssim, S. S.,

ABELARDO COMA.

Dupte

Soch lo que soch, y no se lo que soch, ni se tampoch lo que no soch y seré, quan deixi de se 'l que soch.

Lo qual proba clarament, que ningú en lo mon s' enten.

LL. MILLÀ

Servey de fora

SANT MARTÍ DE PROVENSALS.—Diumenge passat en lo «Cassino Provensalense» se posá en escena la bonica producció *La sabateta al balcó* y la divertida parodia *La Marmota*.

REUS.—En la societat «Porvenir Reusense» se posaren en escena diumenge á la nit las obras en ún acte *Tal hi vá que no s' ho creu*, *La sala de rebre* y *Als peus de vosté*.

SARRIÀ.—Lo dia 22 tingué lloch en lo «Casino Sarríanés» una extraordinaria funció composta del drama de Feliu y Codina *Lo Mas perdut* y la xistosa pessa *¡Endavant las atxas!*, ab un desempenyo regular, distingintshi la senyoreta Prats y los senyors Caralt, Vila, Morató y Llach.

SANS.—En «La Familiar Obrera» demá diumenge se posará en escena *Lo ferrer de tall* y s' estrenará lo jugueta *Lo rosari de l' aurora*.

Está en ensaig la comedia original de J. Martí y E. Colomé que porta per titul *Las cosas pels cabells*.

E. C.

MATARÓ.—En la última funció donada á la societat «El Fénix», per la companyia d' aficionats que tan acertadament dirigeix lo senyor Casillanís, posaren en escena la comedia en un acte *La torre dels misteris*, obtinguent aplausos tots cuants hi prengueren part, principalment la senyoreta Amalia Fontova y 'ls senyors Fradera, Clariana y Amat.—G.

Novas

LO TEATRO REGIONAL, ES LO PERIÓDICH SENS RIVAL EN LA SEVA CLASSE Y QUE REPARTEIX MÉS ABUNDANCIA DE FOLLETÍ DE LAS MILLORS OBRAS DE LA TERRA.

Ab lo present número se reparteix lo segon folletí del preciós drama en quatre actes, *Lo Timbal del Bruch*, original de Frederich Soler (Pitarra).

Aquesta obra, á pesar de las proporcions extraordinarias, quedarà completada ab los quatre números vinents.

May, ni una tan sols de las obras publicadas en nostre folletí, desde que repartim 16 planas, ha costat ptas. 1'50 als nostres compradors, com pretent suposar falsament la mala fe d' algú. Ells mateixos ne son bons testimonis, donchs qu' hem donat las obras d' un acte á 15, 30 ó 45 céntims, y las de tres ó més actes, desde l' ínfim preu de 30 céntims fins á '75, y la millor prova es que la present, essent la més llarga que haurém publicat, no ocupará més de sis números, mentres que ells farán durarne cinch, una que te unas siscentas ratllas menos que la nostra, y encare gracias si la donan complerta, perque séguent lo sistema poch cuidadós del *Collaret*, tot depent que l' exemplar d' ahont ho treuhen estigui be.

Desde lo número vinent, ja més desahogats de polémicas, donarém comens á la surtida d' importantíssims originals que de nostres distingits colaboradores tenim en cartera.

Aixís mateix publicarém en ell un interesant article

CATALUNYA PINTORESCA

BESALÚ. — Iglesia Sant Vicents

Lo pescador

(COMPOSICIÓ PÓSTUMA).

CANSÓ

—Mariner, bon mariner
que tal, hi ha pesca?
—Ay, hermosa nena, no.
Lo peix mareija
quan no 's deixa agafar prompte
ni ab l'am, ni ab trema.
—Donchs que passa, pescador?
—Jo no ho sé, nena.
Pero... calli, qu' ara veig
que 'n pujan tersas.
No s' en vaigi, donchs, per Deu
nena pitera)
que veig que dés qu' es vosté
vora la pesca
vant venint peixos y peixos...
no marxi, nena!
—Pero qu' es lo que ha passat
qu' are tant pescas
y si m' allunyo jo
tots l' am deixan?
—Es hermosa, escultural
bella nineta
qu' es tan escepcional
sa boniquesa,
que los peixos van venint
per poder véurela.
—Ah! pescador, pescador,
vosté no pesca!
vosté pesca nenas macas.
—Ja ho crech, sirenas.

Jo sols se que del passat
ya res ne resta;
també sé que s' han casat
fa un any per festa;
també sé que un nen tindrà
la Mariagneta
y que está lo seu marit
fa temps alegre.

† FRANCESC NOGUÉ (MR. EUGÓN)

Música de:

«A la voreta del mar
ni ha una nineta, etc.»

literari que creyém produhirá sensació, degut á don
Claudi Más (Jordi Montserrat).

Ha obtingut éxit extraordinari á Madrid la nova pessa
La Cantina, deguda á D. Pau Parellada (Melitón Gon-
zález).

Dimercres passat, valgué un triomf al autor y á tots
los artistes qu' hi prengueren part, la primera repre-
sentació de la ópera *Garín*, de Bretón, en lo Teatro del
Liceo.

Es de preveurer que totes las representacions que
se 'n donguin se contarán per plens.

Al teatro Romea, dilluns passat tingué lloch lo be-
nèfici de la molt discreta actriu senyora Monner. A més
de la representació del genial drama *Maria-Rosa*, va
estrenarse una pessa titulada: *Flis-Flás*, de Salvador
Carrera, que sigue molt ben rebuda.

Del estreno de dimars passat ne doném compte en lo
lloch corresponent.

S' anuncia l' estreno d' una comedia en tres actes, de
D. Teodoro Baró.

La funció que la setmana passada va donarse en
aquest teatro en obsequi á D. Manuel Rovira, autor de

la bonica comedia *Trampas!* va veurers extraordina-
riament concorreguda.

Dimercres passat li sigué entregada á nostre apreciat
director, D. Joan Brú y Sanclement, *Cédula de Citació*,
en mérits d' una demanda presentada per lo director
de *L' Aureneta*, senyor Godo, per certs treballs en que 's
deyan las vriats á qui, precisament, durant llarch
temps no ha fet més que venirnos injuriant.

¡Y deyan que no se n' ocuparian més!

La setmana passada morí en la seva ciutat natal de
Girona, lo fervent cultivador de nostra literatura, don
Enrich Claudi Girbal.

Deixa gratíssim recort y exemple d' entranyable
amor á la terra catalana, escampat en innumerables
treballs. R. E. P.

En l' últim ball de máscaras celebrat per la distin-
gida «Societat Centro-cómich-lírich», eridaren extra-
ordinariament l' atenció duas elegants mascaretas
simbolisant LO TEATRO REGIONAL.

Dijous tingué lloch en lo Teatro Tívoli, la funció á

benefici del distingit mestre Pérez Cabrero, vegentse notablement concorreguda.

Pera demà diumenge, està anunciada ab las últimas representacions de la ópera *Aurora*, la despedida de la companyia.

Dimars passat al dematí, morí en aquesta ciutat lo jove escriptor, estimat company nostre, D. Francesch Nogué.

Era lo jove Nogué una esperansa pera la terra catalana. Dotat de grans coneixements y afició al estudi, pròxim á terminar brillantment la carrera de metje, soldat entussiasta en lo camp catalanista, se dedicá ab amor á la literatura catalana com á poeta prosista, y autor dramátich.

La primera obreta d'aquest últim género fa pochs dias va llegirnosla en aquesta Redacció.

Era també un entussiasta excursionista, de quina Associació formaba part, havent trevallat ab ardor pera tan hermosa manifestació.

Lo TEATRO REGIONAL li deu, á més de sa apreciable colaboració, l'haver prés part activa últimament pera organisar la publicació de l'actual serie de gravats de *Catalunya pintoresca*, que ab tanta aceptació venim estampant.

Descansi en pau l'amich estimat, pera qui guardarem etern recort, y rebí sa desconsolada familia lo més sentit pesam d'aquesta Redacció.

Estaba anunciat pera ahir vespre en l'Eldorado, l'estreno á Barcelona de la sarsuela *Domingo de Ramos*, música del mestre Bretón, que 's troba actualment en aquesta ciutat.

A la Granvia s'han obtingut uns plens extraordinaris per lo notable alicient de pendrer part, en algunas de las representacions que s'han donat, los celebrats tenor Casañas y barítono Carbonell.

ROGER DE LLURIA.—Lo dia 26, representaren lo bonich juguet de Gumá, *Ensenyansa superior*, essent son desempenyo acertadíssim, y especialment per part de la senyoreta Faura, y senyors Roig, Feliu y Llach.

A continuació s'estrená una sarsuela, lletra del senyor Sánchez, ab música del mestre D. F. Prieto, titulada *Juanito*, que fou molt celebrada per los molts xistes que conté, y aplaudits casi tots los números de música, sobresurtint una preciosa americana que fou cantada ab gust per la senyoreta Faura y senyor Llach; no obstant, l'execució en conjunt sigué descuidada, notantsi falta d'ensajios.

CIRCUL DE LA ESQUERRA DEL ENSANCHE. — Lo prop passat diumenge, dia 26, tingué lloch en aquest distingit centre, lo benefici del director d'escena senyor Palaudarias, component lo programa un drama de Echegaray, y la popular comedia *Los tres toms*, que obtingué un desempenyo molt acceptable per part de las senyoretas Panadés y Goula y 'ls senyors Plácido, Solá, Vila y lo beneficiat.

FLOR DE LIS.—Dissapte 18 del passat celebrá aquesta lluhida societat una important funció en lo teatro Olimpo. Se posaren en escena las obras *A la vora del mar*, *A la lluna de Valencia* y *La Tela gallinaire*, quina exe-

cució esmerada estigué á cárrech de la senyoreta Llonch y dels senyors Cortadellas, Amat, Nolla, Rosich, Marcós, Pradell, Colom, Sagí, Saló y Bas.

NIU GUERRER. — Diumenge 19 del passat á la nit va estrenarse en aquesta popular societat lo melodrama *En las ascuas del crimen*, trasplantat del francés al castellá per D. Rómulo Company.

Considerada l'obra dintre 'l género á que pertany, es de lo millor. Los incidents y situacions altament dramáticas perque atravessan los personatjes fins arriivar al desenllás, son apropósit pera excitar á cada instant l'interés del espectador.

Lo desempenyo sigué molt cuidat, debentse fer menció en primer lloch de la direcció artística del senyor Carreras, essent ben secundat per las senyoras Mas, Rodríguez y Forcada, y 'ls senyors Prats, Pruna, Mora, Serra, Ponsa, Campá y Betrin.

Cul de sach

En una representació del melodrama *El Jorobado*, l'actor encarregat del paper de capitá, al fer la captura dels dos personatges al final del penúltim acte, va exclamar ab molt aplom:

—...Pues bien, van á *benderos* los ojos y seguidme.

X.

Á En Francesch Nogué

Gafarronet pobrissó
 no piuleja cants humils,
 quan tantost del niu bech treya...
 quan naixia al camp gentil
 de literatura hermosa,
 son aleteig ha fugit...
 ¡quin penar me dona!... ¡Verge!...
 ¡la mort de un company humil!
 Francesch Nogué, escriptor tendre,
 jo avuy ne re-to entristit,
 t'ha dallat la parca fera...
 clavell no has pogut florir...
 ¡Ja no ets! ton cor de jove
 d'un amor fou paradís:
 de ma joya Catalunya
 erats defensor ardit,
 y admirantla, ta estimansa
 li deyas ab cants senzills...
 lo jove que á regió estima
 en sa pensa tindrà al fill,
 á aquest fill de Catalunya,
 que triomf de causa no ha vist.
 Reb mon plor, company del ánima,
 que ab lo teu cor de bon fill,
 Catalunya, ton goig era
 y may, jamay troba oblit
 compatrici que arreu crida,
 renaixement... ¡dols encís!...

FRANCESCH TORRES.

Com molts

Es mol devot. Els dias de precepte,
deixant tots sos quefers se 'n vá á oir missa:
faltar-hi, no pot ser! per cap urgencia
hi ha faltat may; ni un dia!...

Es molt devot! Durant la cerimonia
xiuxiueja y disputa amb altres idems,
fa guinyos á las pollas, riu, belluga 's,
pero... no falta á missa!...

CLAUDI MAS Y JORNET

Correspondencia

Lluís Casamitjana: la opinió seva es exacte.—Joseph Casas Besiers: nos plau la seva declaració.—Ramón Llorens: no resultaria ben expressat.—Un carreter: donchs no pot anar ni ab rodas.—Fransí: lo que hi va bé, hi requereix dibuix.—Gonella poetich: lo segon va molt bé.—Cassimiro Giralt: ja s' ha dit.—R. R. Llamparons: lo metro es poch apropiat.—B. Blay: no va mal.—Joseph Escachs Vivet: bé y tenim present sa constancia.—C. Samá: va bé, pero li preferim prosa.—P. Riquet: van.—Lluís Risicle: es un llum de *capella* que ni á llantia arriba, sols mereix lo despreci, donchs may empenirà Bonavía.—Marcos de la Vila: un d' ells.—B. Ramentol: va bé, sols qu' es llarch.—Ramón Rabins: ni més ni menos, per alguna cosa lo fan servir de ninot.—Vicentó: no va mal, sols que al assumpto hi escaseja.—Joseph Pla Rovira: mil grácias per la seva felicitació, ells ne diuhen apócrifas, anirá al *Album*.—Anton Massana: y de la seva, acorts com los de vostés son los que valen, deixis veure.—Joan Onot Bosch: es un dels plans pera realisar próximament.—Nitram: es-purgui castellanismes.—Quisquet C.: vosté ha millorat.—Rafel Llonch: y tal! com si res haguessin dit, donchs no entenen lo que alló representa, no tractant de lucrar; en quant á lo atribuit al senyor Aguiló tenim lo seu rebut, consideri!—Joan Capeta: si no 'ns fos possible, envihi datos.—A. González: *nada, que aproveche*.—J. Cartanyá: es desigual.—J. Robert P.: bé 'l dibuix, pero aquell caixal deurá perjudicarlo.—Jordi Montserrat: ho veurá aviat, y mil gracias.—J. Soler Escofet: pensém ab tot.—Salvador Borrut y Solé: va bé, pero potsé 'ns passi 'l temps, veurém.—Un suscritor de *La Pantalla*: celebros que haigi reconegut la vritat.—Ramiro Cebriá: l' article, variantlo una mica.—Un comich retirat: molt acertat lo seu estudi, pero es tant lo que hi ha per dirlos que res millor que 'l despreci públich.—Valeriá Ramentol: *L' Album* no s' ha deixat de má y la presentació pública será quan pugui terminarse l' assumpto.—Mariano Torrent: la Dolora es poch acertada.—Llorens Joseph: los cantars.—M. Calisachs: ja ho veu, per mes que s' estranyi sia advocat.—Joseph Ruiz: dexiu corre y no 's torni á deixar enganyar.—Un comich retirat: ja 's pendrà en compte y vosté vagiu dihent als companys.

Plagis números nou y deu

¿Ho vol aixís?

Considerant mereixedor de clara y contundent resposta lo *reto* que 'n son últim número formula *La Pantalla del pagiar*, referent á la especie llensada de la *no originalitat de Celos d' un rey*, segons la carta de C. T., insertada en nostre número 206.

Considerant qu' encare que 'l *reto* sia dirigit á persona agena á la nostra Redacció, está formu-

lada de manera que caigui de retop á n' aquest periódich.

Considerant que nostra dignitat may s' ha humillat fugint vergonyosament de cap dels terrenos en que un *reto* se 'ns formulí ni que 'l tal *reto* vingui d' aquella persona qu' encare 'ns deu resposta, al que referent á 5,000 pesetas varem formularli desde aquestas mateixas columnas en 23 de Mars de 1895, respecte á la originalitat de *La Suripanta*.

Considerant que nosaltres al anar formant lo Catálech que ve confeccionantse ab general aplauso, en aquestas publicas declaracions, nos ateném á datos abundants é irrefutables, ab los que 's formula patent y clara la demostració del plagi.

Considerant que 'l periódich *defensor* del plagiari, en lo número 47, corresponent al Decembre prop passat, declará seca y rotundament «*que en las obras-arreglos de dit autor no hi consta el calificatiu de original*» y *Celos d' un rey* CORRESPON Á 'N AQUESTAS, com aixís pot veurers en lo facsimil que al final del present treball publiquem.

Considerant justa la definició que de las paraulas PLAGI Y FURT dona lo *Diccionari de la Academia Española*, y resultant exacte dita aplicació en lo present cas, per despendres de la declaració feta en lo número 47, que no portant l' exemplar de *Celos d' un rey* lo calificatiu de *original*, vol dir que 's arreglo, y en lo número 51, ó sia 'l passat pretendre sia original sense dirho l' exemplar.

Considerant per lo tant que 'l tal setmanari ha donat ja provas més que suficients á las que nosaltres poguessim anyadir respecte á *Celos d' un rey*, y que seguint la máxima de que deuen agafarse, *al bou per la banya, al home per la paraula y al plagiari per las ensepegadas*.

Resumím que per la lógica que 's desprén de abduas revelacions, fetas desde 'l seu periódich *defensor*, no tenim cap reparo en concedirli lo número nou de la llista á l' obra *Celos d' un rey*, —fins y á tant que sens *engatusar al públich* declari de manera clara y tangible, cantant la *palinodia* referint los punts de verdadera originalitat que calsa cada una de las sevas obras, sense esperar que pera 'l seu major descrédit literari tingan d'anarlashi demostrant una á una.

Aixó es lo que li está exigint la veu de la dignitat literaria desde fa molt llarga fecha, á qui precisament tant li agrada exigir explicacions als demés y sols sab recorrer al insult pera la seva desgraciada defensá.

Y ara passém á demostrar lo plagi que la sort l' ha designat pera ocupar lo número 10 en la dita llista.

Un altre dels sistemes que te de plagiar don Anton Ferrer, es ab lo de sustreurer un personatge d' una obra original d' algú y colocarlo en altre de las que 'ns dona ell; patrocinantlas baix lo seu nom. Pero entenguis be, la forma en que pren ó copia lo tal personatge, no es pas aquella en que podria cabre lo calificatiu de inspirat, lluny d' aixó, es calcat, es lo mateix. Naturalment, que quan comet aquest género de plagi li acostuma á resultar que si en l' original era una bona creació, á ell se li converteixi en una desgracia la tal adaptació.

En aquest cas se trova la obreta *Aucells de paper*, (es de las que ell adorna ab lo calificatiu de original); respecte á la producció francesa de Labiche, titulada: *Un monsieur qui prend la mouche*.

L' ànima del enredo en aquesta obra francesa, es un criat deliciosíssim, més deliciós, molt més, que 'l criat d' aquella obra anomenada *¡Tenorios!* que 'l plagiari volgué ab tant empenyo basarhi l' originalitat.

¿Volen veurer las proporcions del plagi que denunciém avuy? Donchs basta un sencill coteig:

UN MONSIEUR QUI PREND LA MOUCHE	AUCELLS DE PAPER
BECAMEL. M'estranya molt no haver rebut resposta, Cyprien!	LLUIS. Oh! y va dir que m' escriuria, Llibori...
CYPRIEN (<i>qu' está llegint lo diari</i>). Qué hi há...	(<i>Llibori alsa el café.</i>)

BECAMEL. No han dut cap carta per mí, aquest dematí?
CYPRIEN. Sí, senyor.
BECAMEL. Ahont es?
CYPRIEN. La tinch á la butxaca (*sense distreurers*). Aquí... á la dreta... sota la pipa.

Qu' han dut cap carta per mí.
(*Llibori ab lo cap senyala que sí.*)
No m' ho sabias dir? Ahont es?
LLIBORI. Aquí... á la butxaca dreta... sota la petaca.

JURANÇON. Quins fums gasta 'l teu criat!
BECAMEL. Sí, veurás, li permetó... ve á ser com un amich... jo li soch padrí...

FEDERICO. Tu també li permetes unas cosas...
LLUIS. El papá li era padrí...

BECAMEL (*ab tó de súplica*). Es el meu fiol.
BEAUDEDUIT (*secament*). Pero no es el meu.

LLUIS. El papá li era padrí.
FEDERICO. Pero al meu no li era res.

Y per creureho suficient y no cansar més, dondarém punt final, quedant ab que

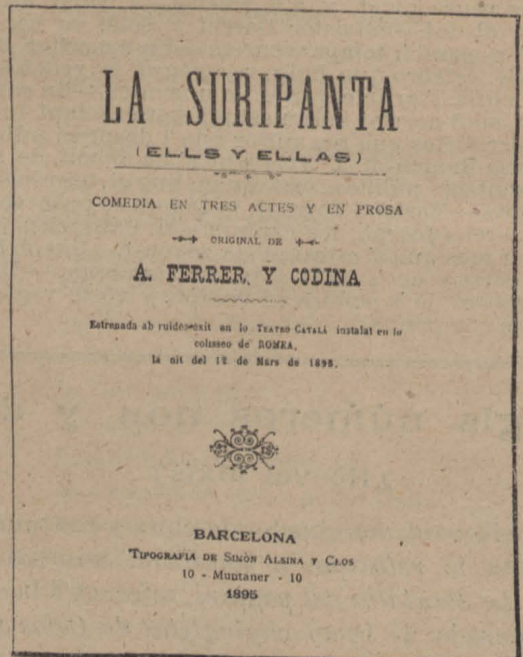
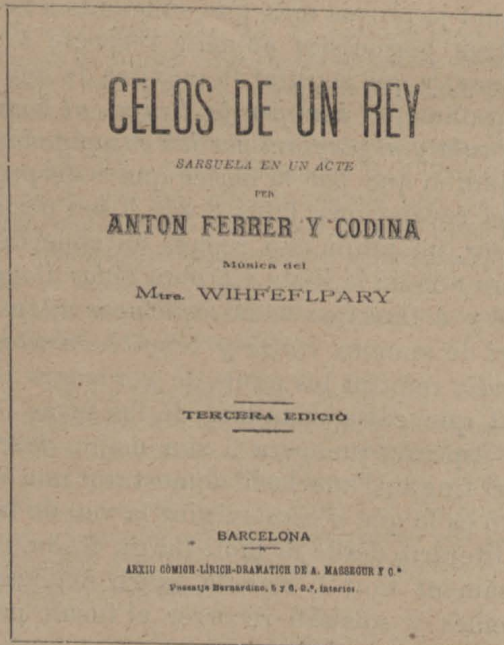
<i>¡Tenorios!</i>	plagi descubert de	<i>Procés Veauradieux</i>
<i>La Suripanta,</i>	»	<i>Les Vacances du Mariage</i>
<i>A la precenció,</i>	»	<i>Deux profonds scélérats</i>
<i>Las Carolinas,</i>	»	<i>Por amor al prójimo</i>
<i>Africa</i>	»	<i>Moi</i>
<i>Palos y á casa</i>	»	<i>La Epístola de San Pablo</i>
<i>Otello ó il moro di...</i>	»	<i>Otello il moro di Valenzia</i>
<i>Un cop de telas</i>	»	<i>Poste restante</i>
<i>Celos d' un rey</i>	»	<i>Caiguda de clatell</i>
<i>Aucells de paper</i>	»	<i>Un monsieur qui prend la mouche.</i>

Y aixis, donchs, fins á dissapte vinent, que se 'ls promet un deliciós plagi, que ocupará lo número onse de la ja llarga llista.

J. XIMENO PLANAS.

Tipografia LA ACADÉMICA, Ronda de la Universitat, 6; Teléfono 861

LA CAIGUDA DE CLATELL

Segons pública declaració los arreglos d' aquest autor deuen conèixer en que no portan calificatiu d'original;

y si las que 'l portan resultan com aquesta no ser originals com d' ella va demostrarse públicament, tindrém en conseqüència

CERO ORIGINALITAT